[1963] 2 ఎస్ సి ఆర్ 52

1962, ఏప్రిల్,12

పశ్చిమ బెంగాల్ రాష్ట్రం

V.

ఎస్.ఎన్. బసక్

(జె. ఎల్. కపూర్, కె. సి. దాస్ గుప్తా మరియు రఘుబర్ దయాళ్, జె.జె.)

పోలీసు దర్యాప్తు- పోలీసుల నివేదిక, ఎన్ ఫోర్స్ మెంట్ బ్రాంచ్ -హైకోర్టు రద్దుకు తీర్మానం- భారత శిక్షాస్మృతి అధికారాలు 1860 (యాక్ట్ ఎక్స్ ఎల్ వి ఆఫ్ 1860), సెక్షన్ 420, 120 బి- క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1898 (యాక్ట్ 5 ఆఫ్ 1898), ఎస్ ఎస్, 154, 156, 439. మరియు 561A.

ప్రతివాది మరో ముగ్గురితో కలిసి ఎస్ఎస్.420, 120 బి, 420 ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ కింద నేరాలకు పాల్పడినట్లు ఎన్ఫోర్స్మెంట్ బ్రాంచ్ సబ్ ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ పోలీస్, పోలీస్ స్టేషన్ ఇన్చార్జి పోలీస్ ఆఫీసర్కు ఫిర్యాదు చేశారు. ఆ తర్వాత ఎఫ్ఐఆర్ రూపొందించి దర్యాప్తు ప్రారంభించారు. ప్రతివాది జ్యుడిషియల్ మేజిస్ట్రేట్ ముందు లొంగిపోయాడు మరియు అతను బెయిల్ పై విడుదలయ్యాడు. అనంతరం క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 439, 561 ఏ కింద హైకోర్టులో పిటిషన్ దాఖలు చేశారు. పోలీస్ స్టేషన్ లో నమోదైన కేసును జ్యుడిషియల్ మేజిస్ట్రేట్ కొట్టివేశారు. ఈ దరఖాస్తును హైకోర్టు అనుమతించింది. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 134 (1) (సి) కింద హైకోర్టు ఇచ్చిన ధ్రువీకరణ పత్రం ద్వారా పశ్చిమ బెంగాల్ రాష్ట్రం సుప్రీంకోర్టులో అప్పీల్ దాఖలు చేసింది.

క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 154, 156 ప్రకారం మేజిస్ట్రేట్ నుంచి అధికారం లేకుండా కాగ్నిజబుల్ నేరంపై దర్యాప్తు జరిపేందుకు పోలీసులకు ఇచ్చిన చట్టబద్ధమైన అధికారాలను క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 439 కింద లేదా క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 561 ఎ ప్రసాదించిన అంతర్లీన అధికారాల కింద అధికారాలను ఉపయోగించడం ద్వారా జోక్యం చేసుకోలేమని పేర్కొంది. అందువల్ల ప్రతివాది దరఖాస్తును అనుమతించడంలో హైకోర్టు తప్పు చేసింది.

రాజు చక్రవర్తి వర్సెస్ ఖ్వాజా నజీర్ అహ్మద్, (1944) ఎల్.ఆర్.

క్రిమినల్ అప్పిలేట్ పరిధి: క్రిమినల్ అప్పీల్ నెంబరు 30 ఆఫ్ 1961.

1960 సీఆర్ రివిజన్ నెం.647 లో కలకత్తా హైకోర్టు 1960 సెప్టెంబర్ 6 న ఇచ్చిన తీర్పు, ఉత్తర్వులపై అప్పీల్.

పిటిషనర్ తరఫున బి.సేన్, పి.కె.ఛటర్జీ, పి.కె.బోస్ వాదనలు వినిపించారు.

ప్రతివాది తరఫున డి.సి.రాయ్, పి.కె.ముఖర్జీ.

1962. ఏప్రిల్ 12. కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులో..

భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్ 420, సెక్షన్ 120 బి, సెక్షన్ 420 కింద నేరాలకు సంబంధించి ప్రతివాదిపై ప్రారంభించిన దర్యాప్తును రద్దు చేస్తూ కలకత్తా హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు, ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా దాఖలైన అప్పీలు ఇది.

1960 మార్చి 26 న పోలీస్ ఎన్ ఫోర్స్ మెంట్ బ్రాంచ్ సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ బి.ఎల్.ఘోష్ మరో ముగ్గురితో కలిసి కుట్రపూరితంగా పశ్చిమ బెంగాల్ ప్రభుత్వాన్ని రూ.20,000 మోసం చేశాడని ఆరోపిస్తూ ఇన్ చార్జి చక్దా పీఎస్ కు లిఖితపూర్వక నివేదిక సమర్పించారు. ఆ సమయంలో ప్రతివాదిగా కళ్యాణి డివిజన్ లోని కంచరపరా డెవలప్ మెంట్ ఏరియా అసిస్టెంట్ కమ్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్ గా ఉన్నారు. ఈ నివేదిక ఆధారంగా ఎఫ్ఐఆర్ రూపొందించి పోలీసులు

దర్యాప్తు ప్రారంభించారు. ఏప్రిల్ 4, 1960 న, ప్రతివాది రాణాఘాట్ లోని జ్యుడీషియల్ మేజిస్ట్రేట్ కోర్టులో లొంగిపోయాడు మరియు 1000/- బెయిల్ పై విడుదలయ్యాడు/- అప్పటి ప్రతివాది 1960 మే 9 న క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 439 మరియు 561 ఎ కింద పిటిషన్ దాఖలు చేశాడు మరియు నదియా జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ కు వ్యతిరేకంగా ఒక నిబంధన విధించాలని అభ్యర్థించాడు. మార్చి 26, 1960 నాటి చక్దా పోలియో స్టేషన్ కేసు నెం.33 కు సంబంధించి సీనియర్ మేజిస్ట్రేట్ రంగఘాట్ కోర్టులో పెండింగ్ లో ఉన్న జ్యుడీషియల్ కేసును ఎందుకు రద్దు చేయకూడదో కారణం చూపడానికి. హైకోర్టు ధైర్యం:-

పశ్చిమ బెంగాల్ క్రిమినల్ లా అమెండ్మెంట్ (ప్రత్యేక కోర్టులు) చట్టం 1949 ప్రకారం ఒక నేరానికి సంబంధించి 14 వ అధ్యాయం కింద పోలీసులకు ఇచ్చిన చట్టబద్ధమైన దర్యాప్తు అధికారం అందుబాటులో లేదని, అలాంటప్పుడు సంబంధిత దర్యాప్తు పరిధి లేదని మా అభిప్రాయం. నజీర్ అహ్మద్ కేసులో ప్రివీ కౌన్సిల్ యొక్క వారి లార్డ్షిప్స్ యొక్క పరిశీలనలు మాకు తెలుసు, 71 ఇండియన్ అప్పీల్స్ 203" కాబట్టి ఈ కేసు పరిధి లేనిదని పేర్కొంటూ కేసు యొక్క పోలీసు దర్యాప్తును రద్దు చేసింది. ఈ తీర్పు, ఉత్తర్వులకు విరుద్ధంగా ఆర్టికల్ 134(1) (సి) కింద హైకోర్టు ఇచ్చిన ధ్రువీకరణ పత్రంపై రాష్ట్రం ఈ కోర్టుకు అప్పీలుకు వచ్చింది.

ప్రతివాది హైకోర్టులో పిటిషన్ దాఖలు చేసిన సమయంలో పోలీసు ఎన్ఫోర్స్మెంట్ బ్రాంచ్ సబ్ ఇన్స్పెక్టర్ పోలీసులకు లిఖితపూర్వక నివేదికను మాత్రమే ఇచ్చారు మరియు ఆ నివేదిక ఆధారంగా ఫస్ట్ ఇన్ఫర్మేషన్ రిపోర్ట్ ఇచ్చారు. పోలీస్ స్టేషన్ ఇన్చార్జి అధికారి రికార్డు చేసి దర్యాప్తు ప్రారంభించారు. ప్రతివాది కోర్టుకు హాజరై, లొంగిపోయాడని, బెయిల్ పొందాడని మినహా ఆ సమయంలో ఏ కేసు పెండింగ్ లో లేదు. కాగ్నిజబుల్ నేరాలపై దర్యాప్తు అధికారాలు క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని 14 వ అధ్యాయంలో ఉన్నాయి. ఆ అధ్యాయంలోని సెక్షన్ 154 కాగ్నిజబుల్ నేరాలకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని వివరిస్తుంది మరియు సెక్షన్ 156 అటువంటి నేరాలపై దర్యాప్తుకు సంబంధించినది మరియు ఈ సెక్షన్ల కింద మేజిస్ట్రేట్ నుండి అధికారం లేకుండా ఏదైనా కాగ్నిజబుల్ నేరం యొక్క పరిస్థితులపై దర్యాప్తు చేయడానికి పోలీసులకు చట్టబద్ధమైన హక్కు ఉంది మరియు సెక్షన్ 439 కింద అధికారాన్ని ఉపయోగించడం ద్వారా లేదా ఎస్.561 ఎ కింద కోర్టు యొక్క అంతర్లీన అధికారం కింద దర్యాప్తు చేయడానికి పోలీసుల ఈ చట్టబద్ధమైన అధికారం జోక్యం చేసుకోబడదు. క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ ప్రకారం.. దర్యాప్తు చేయడానికి పోలీసుల చట్టబద్ధమైన హక్కుకు సంబంధించి న్యాయవ్యవస్థ యొక్క అధికారాలకు సంబంధించి, కింగ్ చక్రవర్తి వర్సెస్ ఖ్వాజా నజీర్ ఆహ్ లోని ప్రివీ కౌన్సిల్ ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొంది:-

"న్యాయవ్యవస్థ మరియు పోలీసుల విధులు పరిపూరకరమైనవి, అతివ్యాప్తి చెందవు, మరియు ప్రతి ఒక్కరూ తమ స్వంత విధులను నిర్వహించడానికి వదిలివేయడం ద్వారా మాత్రమే పొందవచ్చు, క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లోని సెక్షన్ 491 కింద తగిన విధంగా ఆదేశాలు ఇవ్వడానికి తగిన కేసులో జోక్యం చేసుకునే హక్కు కోర్టుకు ఎల్లప్పుడూ లోబడి ఉంటుంది. హెబియస్ కార్పస్.. అయితే, ప్రస్తుతానికి, కోర్టు విధులు దాని ముందు అభియోగానికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చినప్పుడు ప్రారంభమవుతాయి, అప్పటి వరకు కాదు. సెక్షన్ అమల్లోకి రాకముందు కోర్టుకు లేని అధికారాలను ఎస్.561 ఏ కల్పించిందని కొన్నిసార్లు భావించారు. కానీ ఇది అలా కాదు, ఈ సెక్షన్ కొత్త అధికారాలను ఇవ్వదు, ఇది ఇప్పటికే కోర్టుకు అంతర్గతంగా ఉన్న వాటిని సంరక్షించాలని మరియు వారి లార్డ్షిప్పు అనుకుంటున్నట్లుగా చొప్పించాలని మాత్రమే అందిస్తుంది, లేకపోతే కోర్టుకు ఉన్న అధికారాలు క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ ద్వారా స్పష్టంగా ప్రసాదించబడినవి మాత్రమే అని పరిగణించాలి మరియు ఆ చట్టం ఆమోదంలో అంతర్లీన అధికారాలు ఏవీ మనుగడ సాగించలేదు".

పోలీసుల చట్టబద్ధమైన విధులు, అధికారాలు, కోర్టు అధికారాలపై ఉంచిన ఈ వివరణతో మేం ఏకీభవిస్తున్నాం. అందువల్ల పోలీస్ స్టేషన్ ఇన్చార్జి అధికారికి పంపిన సమాచారంలో ఆరోపించిన నేరంపై దర్యాప్తులో పోలీసుల అధికారాల్లో జోక్యం చేసుకోవడంలో హైకోర్టు తప్పు చేసింది. అందువల్ల ఈ అప్పీలును అనుమతిస్తూ హైకోర్టు ఉత్తర్వులను కొట్టివేస్తున్నాం. ఇకపై చట్టప్రకారం విచారణ కొనసాగుతుంది.

అప్పీలు అనుమతించబడింది.